

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

II КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

II КНИГА

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. II Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1231 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. II Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1231 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

УДК 37.02
ББК 74.00

Брызги пены, шум прибоя,
А над морем – мы с тобою!
«Ветер»
Осторожно ветер
За калитку вышел,
(руки вверх и махи руками вправо-влево)
Постучал в окошко,
(постучать пальчиками по парте)
Пробежал по крыше,
(перебирать пальчиками по парте)
Покачал тихонько
Ветками черемух,
(руки поднять вверх, махи руками вправо-влево)
Пожурил за что-то
Воробьев знакомых.

Физкультминутку можно проводить и за партой сидя. Можно предложить для этого задания, чтобы школьники могли похлопать в ладоши, повернуться, поднять вверх руки, потянуться.

Чтобы развить мелкую моторику рук перед письменным занятием, необходимо проводить гимнастику пальчиков.

Профессионализм педагога инклюзивной школы состоит в том, что он умеет слушать, воспринимать и слышать самих детей и умеет взаимодействовать со своими коллегами и работать в коллективе, умеет находиться в ситуации неопределенности, когда на возникающие вопросы нет готового ответа, способен проявлять интерес к предметной сфере знания, где он работает.

В заключении хотелось бы отметить, что педагогические технологии способствуют росту интереса учащихся к учебной деятельности, предусматривают различные формы подачи и овладения программным материалом, представляют собой большой учебно-развивающий и воспитательный потенциал для детей.

Список литературы:

1. Староверова М.С. Инклюзивное образование. Настольная книга педагога, работающего с детьми с ОВЗ: Методическое пособие / М.С. Староверова. – М.: издательский центр Владос, 2018. – 167 с.
2. Стеклёнева С.Ю. Преподавание географии в условиях инклюзивного образования / С.Ю. Стеклёнева // Образование и воспитание. – 2016. – №4 (9). – С.36-38
3. Федотова Н.В. Особенности работы на уроках биологии с учащимися, имеющими особые образовательные потребности / Н.В. Федотова // Современный урок. – 2019. – №7. – С.25-29
4. Бекшаев И.А. Особенности преподавания биологии в школе для лиц с ограниченными возможностями здоровья (ОВЗ) / Современные педагогические технологии в преподавании предметов естественно-математического цикла. – Ульяновск: УлГПУ им. И.Н. Ульянова, 2017. – 128с.
5. Притула М.Г. Сборник «Методические рекомендации по применению коррекционно-развивающих упражнений и игр в учебном процессе с детьми с ОВЗ» / М.Г. Притула. – Югорск, 2019. – 122 с.

ӘОЖ 37.022

HOW TO IMPROVE STUDENTS' METACOGNITIVE SKILLS THROUGH WRITING A REFLECTION DIARY?

Дәрібай Перизат Дарханқызы,
магистр, Назарбаев зияткерлік мектебінің
ағылшын тілі мұғалімі,
Қызылорда қаласы
Кәлдеев Сұлтан Бауыржанұлы,
магистр, Назарбаев зияткерлік мектебінің
ағылшын тілі мұғалімі,
Қызылорда қаласы

Abstract

The students in our study repeatedly had to reflect on how and what they have learned as the units unfolded, and received continuous feedback from their teachers on their performances. The purposes of the

present study is to evaluate whether reflection journal writing was effective in promoting self-reflection and metacognitive skills, and whether students become better at self-reflection if they engage continuously in reflection journal writing. 12 students of Nazarbayev intellectual school in Kyzylorda (5 female, 7 male) were participated on research. Each student has his own reflection notebook (diary) and are keeping notes at the end of each lesson. Data was collected twice, once at the beginning and again towards the end of terms. Outcomes of the textual content analyses revealed that students reflected on both the process and contents of their learning: critical review of past learning experiences, learning strategies and summaries of what was learned and it's positive effect on metacognitive skills and academic performance in general.

Key words: Self-reflection diary, metacognition, academic performance

Аңдатпа

Зерттеудеге қатысқан оқушылар бөлімдер мен тоқсан ішінде қалай және не үйренгендері туралы бірнеше рет ойлануға мәжбүр болды және мұғалімдерден өздігінен оқуымен қатар мұғалімнен үнемі кері байланыс алды. Осы зерттеудің мақсаты метакогнитивті дағдыларды дамытуға және оқу үлгерімін жақсартуға арналған өзіндік рефлексиялық күнделік жүргізудің тиімділігін анықтау. Зерттеуге Қызылорда қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің 12 оқушысы (5 қыз бала, 7 ер бала) қатысты. Зерттеуге қатысушы әр оқушының өзіндік рефлексия күнделігі бар және оқушылар әр сабақтың соңында жазбалар алады. Деректер екі рет, басында бір рет және бірінші және екінші тоқсанның соңына қарай тағы бір рет жиналды. Мәтіндік мазмұнды талдау нәтижелері оқушылардың оқу процесі туралы да, мазмұны туралы да ойлағанын көрсетті: өткен оқу тәжірибесіне сыни шолу, оқыту стратегиялары және қысқаша зерттелген және бұл процесс метакогнитивті дағдылар мен оқу үлгерімінің дамуына оң әсер етеді.

Түйін сөздер: өзін-өзі рефлексия күнделігі, метатану, оқу үлгерімі

Аннотация

Учащимся в исследовании неоднократно приходилось размышлять о том, как и чему они научились в течение разделов и четверти, и они постоянно получали обратную связь от своих учителей о своей успеваемости. Цель настоящего исследования определить эффективность ведение саморефлексивного дневника на развитие метакогнитивных навыков и улучшение академической успеваемости. В исследовании приняли участие 12 учащихся Назарбаев интеллектуальной школы города Кызылорда (5 учениц, 7 учеников). У каждого ученика есть свой собственный дневник для саморефлексии и ученики делают заметки в конце каждого урока. Данные были собраны дважды, один раз в начале и еще раз ближе к концу первой и второй четверти. Результаты анализа текстового контента показали, что учащиеся размышляли как о процессе, так и о содержании своего обучения: критический обзор прошлого опыта обучения, стратегии обучения и кратко что было изучено и этот процесс влияет положительно на развитие метакогнитивных навыков и успеваемости.

Ключевые слова: дневник саморефлексии, метапознание, академическая успеваемость

Most researchers agree with John Flavell's concept of metacognition. He defines metacognition as "the knowledge of a person about his cognitive processes and products or anything related to them" (1976, 232). Flavell (1979, 907) proposes three areas of metacognitive knowledge, namely metacognitive knowledge, metacognitive practice, and metacognitive strategies. In the field of metacognitive knowledge, the knowledge of the individual himself and others as a cognitive processor. This includes knowledge and thoughts about what people think they can and cannot do well. For example, age, gender, intelligence, motivation, personality, and how the educational base affects learning. Metacognitive strategy refers to the conscious use of strategies to determine which strategies are most effective for achieving a goal, to control one's own cognition. Metacognitive experience expresses the awareness and feelings that a person experiences in a problem-solving situation, and it is believed that metacognitive skills play a role in many cognitive activities, such as verbal delivery of information, reading comprehension, attention, and memory. These aspects of metacognition relate to human procedural knowledge, which Brown et al (1983) called "How knowledge" and which can be further subdivided into the functions of control and self-regulation. Flavell claims that metacognitive knowledge usually includes a combination of these three types.

Research in metacognitive science shows that metacognitive knowledge is closely related to success in learning a foreign language. Students with metacognitive strategies have their own training and they know how and when to apply the most appropriate strategies to carry out a given task; they are learning how to perform a particular task in the most effective way. They plan their studies in advance, monitor and evaluate the task during and after completing the task (Zhang & Goh, 2006). In addition, students with a metacognitive approach

to learning appear to be self-regulating students. In recent years, much attention has been paid to improving the level of independent learning and independence of students in all educational institutions. Metacognitive learning is an effective method of development personal orientation and independence of students.

Self-reflection is one of the way to study the learning styles. The definition of reflection by Moon (1999), focuses more on the role of reflection and learning, and embeds reflection into the learning process. She describes reflection as “a form of mental processing with a purpose and/or anticipated outcome that is applied to relatively complex or unstructured ideas for which there is not an obvious solution” (p. 23). All three definitions though focus on different contexts, share similarities in that they emphasize purposeful critical analysis of knowledge and experience so as to achieve deeper meaning and understanding.

Aims of the study

The students in our study repeatedly had to reflect on how and what they have learned as the units unfolded, and received continuous feedback from their teachers on their performances. The purposes of the present study were two-fold: first, to evaluate whether reflection journal writing was effective in promoting self-reflection and metacognitive skills, and whether students become better at self-reflection if they engage continuously in reflection journal writing. It was hypothesized that self-reflection, metacognition and academic achievement influenced each other interactively, i.e. students by looking back on how and what they have learned results in them having better self-reflection skills, which subsequently lead them to perform better in the classroom or on knowledge acquisition tests. Second, we were interested to investigate which type of reflection (i.e. self-reflection on how learning took place and/or what was learned) was more effective in promoting learning and thus academic achievement. To that end, students' reflection journals were compared with their classroom performance and academic task grades for the terms .

Participants

This study was conducted among the 8th grade students at the Nazarbayev Intellectual school. Students study three languages at school, namely Kazakh as their native language, Russian and English in accordance with the National trilingual policy. 12 students (5 females, 7 males) were selected from 143 schoolchildren aged 14-15 years. This study was conducted from October 7 2022 to February 1 2023 (continued for 12 weeks). Student were grouped to A, B and C level students by their language abilities.

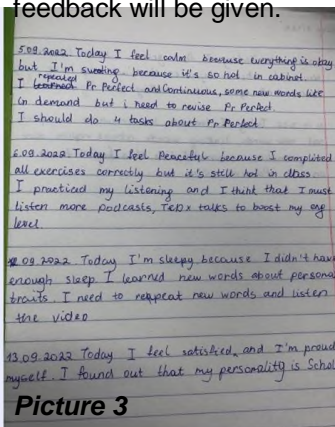
Procedure

During the research each student has his own reflection notebook (diary) and they kept notes at the end of each lesson. At first, students were given a definition of reflection and introduced with some phrases for reflection. This was because the students had a low degree of self-regulation and reflection. At the initial stage, the teacher asked questions:

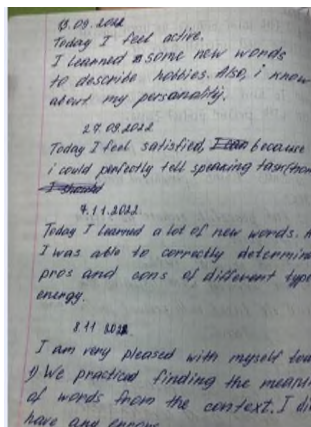
- 1) How did you feel during the lesson? Write down your emotions.
- 2) What did you learn from the lesson? What do you remember?
- 3) What were the difficulties in the lesson? What should be revised?
- 4) What can be done to overcome difficulties? For example, I perform 3 exercises on my own, depending on the grammatical topic, or I need a help of the teacher.

First 3 weeks students were adapting to keep a diary and learning how to answer the questions skipping the last one. The following weeks learners were eager to write some difficulties that they had on the lesson and ways to overcome without the teacher assistance. On this stage teacher should control the process of self-studying by checking the extra exercises or asking some evidence of the task completion.

At the end of each term all the notes in the diary and completed tasks on reflection will be checked and feedback will be given.

Picture 3

Picture 1

Picture 2

Results

Results of the analysis reveal that students who kept writing reflection diaries were more concerned about their learning process. Learning autonomy is developed among 8th grade students who took part in research. Similar findings were evident on academic performance. As it is illustrated on Tables students show excellent results from receptive skills. However, productive skills are remaining without any positive developments.

Students	Term 1. Unit 2 (listening)	SAT (listening)	Term 2. Unit 1 (listening)	SAT Listening
Student 1 (A-level)	4	5	6	5
Student 2 (B-level)	5	4	5	6
Student 3 (C-level)	2	3	3	4

Table 1

Students	Term 1. Unit 1 (Reading)	SAT (Reading)	Term 2. Unit 2 (Reading)	SAT (Reading)
Student 1 (A-level)	5	5	6	6
Student 2 (B-level)	4	4	5	4
Student 3 (C-level)	4	3	4	5

Table 2

Students	Term 1. Unit 2 (Writing)	SAT (Writing)	Term 2. Unit 1 (writing)	SAT Writing
Student 1 (A-level)	5	5	5	5
Student 2 (B-level)	4	4	5	4
Student 3 (C-level)	3	4	3	4

Table 3

Students	Term 1. Unit 1 (Speaking)	SAT (Speaking)	Term 2. Unit 2 (Speaking)	SAT Speaking
Student 1 (A-level)	5	6	6	5
Student 2 (B-level)	5	5	5	5
Student 3 (C-level)	3	3	4	4

Table 4

Conclusion

These deliberations lead us to the conclusion that, generally, students' abilities to self-reflect on how and what they have learned did improved through engaging continuously in reflection journal writing, although this influence was not manifested to a measurable effect which leads to improvements in academic performance. Our study also suggests that self-reflection skill cannot be easily learned through extended experience and the provision of continuous feedback from their tutors. There is an underlying assumption in the literature that students who are better at self-reflection, perform better academically. To date, there is no finding to refute or support this assumption. Such a finding may suggest that curricular interventions to teach self-reflection are futile, and should be abandoned. However, the literature reveals that self-reflection does improve learning in other ways (see Mann et al. 2009; Moon 1999), although it cannot be measured using academic achievement. The findings from the present study are to a large extent, in agreement with what Moon (1999) and Selfe et al. (1986) argue about the positive effect of self-reflection as not necessarily measured by achievement test grades. However, the results from existing studies were more subjective, since they involved manual coding of student journal responses. Further, existing studies did not include comparison of findings over time, casting some doubts over the reliability and validity of their results. The present study has sought ways in arriving at more reliable and valid measurements. We did not rely on single reflection journals of students and had adopted an

automated coding procedure to analyse the responses. As such, the problem of intercoder reliability was absent. Contrary to most studies in journal writing with limitations such as small sample size, non-continuous engagement in the task of writing journals or infrequent feedback given by teachers, we collected data from over 600 first-year applied science students. Furthermore, in this context, students engaged continuously in the task of journal writing and receive timely and regular feedback on their learning from their tutors. Though the provision of such continuous feedback may have created optimal conditions for enhancing students' awareness of how and what they have learned, this is not translated into better achievement on classroom performance and knowledge test grades.

Reference:

- 1 Alwis, W. A. M. [Pedagogical beliefs and institutional practices at Republic Polytechnic. Paper presented at the Keynote presentation at the 2nd international symposium on PBL: Reinventing PBL, Singapore, 2007].
- 2 Boud, D., Keogh, R., & Walker, D. [Reflection: Turning experience into learning. London: KoganPage, 1985.]
- 3 Chirema, K. D. [The use of reflective journals in the promotion of reflection and learning in postregistration Education Today, 27(3), 192–202, 2007.]
- 4 Cohen, J., & Cohen, P. [Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 1983].
- 5 Dewey, J. [How we think. Buffalo, NY: Prometheus Books (Originally published: Lexington, MA: D.C. Heath, 1991).
- 6 Flavell, John H. ["Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive-Developmental Inquiry." American Psychologist 34 (10): 906–11, 1979]
- 7 <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.34.10.906>
- 8 Gleaves, A., Walker, C., & Grey, J. [Using digital and paper diaries for assessment and learning purposes in higher education: A case of critical reflection or constrained compliance? Assessment and Evaluation in Higher Education, 33(3), 219–231, 2008].

ОӘЖ371

ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРҒА ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ.

Досжанова Райхан Сейткалиевна
қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің
№ 3 мектеп-гимназиясы» КММ;
Қостанай қ. Қазақстан
Досжанов Берик Габбасович
дене шынықтыру пәні мұғалімі
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің
№ 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ
Қостанай қ. Қазақстан

Аңдатпа

Бұл мақалада қазіргі Қазақстан мектебіндегі білім беруге қоятын міндеттердің маңыздыларының бірі – жас ұрпақты ұлттық құндылықтарға бағыттау, азаматтық пен патриотизмге, өз Отаны – Қазақстан Республикасына сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халық дәстүрлерін қастерлеуге тәрбиелеу өзекті мәселелердің шешу жолдары қамтылған. Қазақ тілі мен әдебиеті, дене шынықтыру сабақтарында ұлттық құндылық бағдар қалыптастырудағы мысалдар келтірілген. Мұғалімдер өздерінің іс – тәжірибесінен «Оқушыларға ұлттық тәрбие берудегі маңыздылығы» тақырыбындағы жүргізілген жұмыстар туралы педагогикалық көзқарастарын, жүргізген жұмыстарын ұсынады.

Түйінді сөздер: ұлттық құндылықтар, тәрбие, жас ұрпақ, патриотизм.